

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

DERES REF
22/40-5

VÅR REF
14884/ AV

ANSVARLIG PARTNER
Aki J. Viitala

Oslo, 15. august 2022

HØRINGSUTTALELSE – REISEGARANTIUTVALGETS RAPPORT

1. Bakgrunn

I høringsbrev fra Barne- og familiedepartementet («BFD») av 29. mars 2022 ble Reisegarantifondet («RGF») bedt om å inngi en høringsuttalelse i forbindelse med Reisegarantiutvalgets («RGU») rapport av 9. november 2021. Det ble gitt høringsfrist til 15. august 2022. Uttalelsen er innsendt rettidig.

Bakgrunnen for henvendelsen er inntatt under:

Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslagene i rapporten. Departementet ber særlig om innspill til modell 1 (punkt 4.5) og modell 3 (punkt 4.7). Til modell 3 bes det særlig om høringsinstansenes syn på forslaget til reduksjon av individuelle garantier, størrelse på et kollektivt fond, oppbygning og forvaltning av et kollektivt fond, utvalgets tallgrunnlag, premiekostnader og analyser, samt lov- og forskriftsforslagene i punkt 4.7.5. Videre bes det særlig om innspill til forslagene om endringer av administrativ karakter (punkt 4.12), og utvalgets drøftelse av positive og negative virkninger av tiltakene (punkt 5.4).

Reisegarantifondet (RGF), som administrerer reisegarantiordningen, finansieres av årsgebyr som de garantipliktige arrangørene betaler. Etter departementets syn kan det være behov for å øke saksbehandlingskapasiteten i RGF. Departementet vil vurdere om det er behov for å endre forholdet mellom størrelsen på årsgebyr og størrelsen på stille garantier, jf. pakkereiseforskriften § 8, og det bes om høringsinstansenes syn på det.

Det anses som positivt at Barne- og familiedepartementet allerede i løpet av pandemien har vurdert behovet for lov- og forskriftsendringer, satt sammen et faglig sterkt RGU, samtidig som sistnevnte har utarbeidet en grundig rapport om fondets utfordringer, potensielle muligheter og generelt om organisering i tiden som kommer. RGF benytter samtidig anledningen til å takke for et godt samarbeid gjennom den arbeidsperioden RGU har hatt.

I det følgende vil det redegjøres for RGFs syn på de forhold og spørsmål som BFD ønsker svar på. I pkt. 2.1 fremmes vårt syn om de ulike modellene. I pkt. 2.1.4 fremsettes forslag om økte gebyrer. I pkt 3 tas opp øvrige forhold som RGF ønsker at departementet vurderer ved ev. lov- og/eller forskriftsendring. Allerede innledningsvis påpekes det at større endringer i fondets oppbygning, herunder administrative endringer med unntak av gebyrøkning, bør avvente til EU-direktivet er gjennomgått, og ev. endret. RGF deltar direkte i dette arbeidet via EGFATT, og første endringsforslag forventes å foreligge allerede i 2023 etter hva vi er opplyst av estimert fremdriftsplan.

2. Reisegarantifondets vurdering

2.1. Redegjørelse for Reisegarantifondets syn på forslagene i rapporten

I forbindelse med utarbeidelse av denne høringsuttalelsen har vi vært i kontakt med både små, mellomstore og de største aktørene angående deres syn på nye modeller, herunder bekymringer om eksempelvis administrasjon og kostnadsnivå.

2.1.1. Innspill til modell 1

Kort om hvordan vi har forstått modell 1

Modell 1 innebærer at man fortsetter med dagens modell, men foretar justeringer i beregningsmodeller, tar sikte på å styrke egenkapital og ellers endrer prosedyrer for å avhjelpe de svakhetene og utfordringene RGU har identifisert. Man vil fortsatt operere med individuelle garantier, ev. RGFs egenkapital i tilfelle garantien ikke er tilstrekkelig, dersom insolvens inntreffer.

Utvalget har fremhevet flere mulige justeringer, herunder blant annet at:

- i)** formelen for å beregne garantipliktig omsetning i pakkereiseforskriften § 3 annet ledd jf. § 2 benyttes også for arrangører med mindre enn 10 MKR i omsetning per måned,
- ii)** at kalendermånedene som inngår i beregningen ikke behøver å være sammenhengende,
- iii)** at det gis regler om minimumsgaranti for små – og nystartede arrangører,
- iv)** at RGFs egenkapital økes og at dette finansieres gjennom økte gebyrer,
- v)** at RGFs hjemmel til å redusere garantinivå utvides noe,
- vi)** at hjemreisekomponenten i formelen i forskriftens § 3 annet ledd justeres, slik at RGF kan gjøre en mer skjønnsmessig vurdering av hjemreisekostnadene til den enkelte arrangøren ved ev. insolvens, og
- vii)** økt informasjonsflyt mellom arrangørene og RGF

Forslagene kommenteres i det følgende:

Forutsetninger for fremtidige justeringer

i) Det må foretas en overordnet vurdering av om garantien skal gi full dekning for samtlige krav (som det legges opp til per i dag) eller om forbrukerne må nøye seg med en dividende dersom garantien ikke er tilstrekkelig. Det sistnevnte er sannsynligvis ikke i samsvar med EU-direktivet, da det der legges opp til full dekning av forskuddsbetalingsbetalinger. RGU synes ikke å legge til grunn en lignende forståelse av direktivet. RGF er ikke fremmed for tanken om å ha en dividendeordning i de tilfeller hvor garantien ikke dekker alle krav. Dette vil i så fall samsvare med all annen konkurshåndtering. Vi legger i det videre til grunn at de reisende skal få full dekning, men oppfordrer departementet om å være bevisst på problemstillingen.

Etter vårt syn bør garantiberegningene bygge på en formel som benyttes for samtlige medlemmer. Formelen vil automatisk ta høyde for at en arrangør er et mindre, mellomstort eller stort selskap. Formelen bør ta høyde for betalingsprosedyrer, forskuddsbetalingsnivå, antall reisende, hjemreiser o.l. faktorer. I tillegg må RGF ha anledning til å foreta en konkret skjønnsmessig vurdering av garantinivået, hvis det eksempelvis viser seg at selskapets økonomiske forhold taler for et høyere nivå. Her bør det foretas en ny aktuarberegning som bygger videre på rapporten fra primo 2000-tallet.

ii) Man behøver ikke å vurdere antall kalendermåneder ved bruk av formelen, da en vil enten benytte høyeste måned, ev. beregne sesongvariasjoner. Dersom det skal beregnes et gjennomsnitt bør det gjøres ut fra de tre høyeste månedene, og ikke tre sammenhengende høysesongmåneder.

iii) Det er uklart hvilke interesser som skal vernes ved en såkalt minimumsgaranti – avhengig av ståsted vil utfallet bli annerledes. Sett fra forbrukernes ståsted utgjør arrangørene i en oppstartsfasen alltid en risikofaktor med hensyn til konkursfare. Om det skal være tale om et effektivt konkursvern kan en minimumsgaranti ikke settes for lavt. I tilfelle unntak skal gjøres må det også innføres bestemmelser som krever at arrangøren opplyser om manglende garanti, og ev. dekning ved insolvens, til samtlige reisende i oppstartsfasen. Det er nærliggende å tro at dette kan slå negativt ut for arrangøren.

Det er forståelig at arrangørene ønsker et fritak, ev. et lavere nivå, i en krevende oppstartsfasen i en lavmarginsbransje. Det må i den forbindelse pekes på to faktorer. For det første opererer RGF i dag med to ulike og lave minimumsgarantier for arrangører som selger pakkereiser innenlands og utenlands, på hhv. kr 50 000 og kr 250 000. For det andre, RGF ser ikke behovet for å skille mellom aktive og nyetablerte medlemmer. Reisegaranti er lovpålagt og nye arrangører må innta kostnadene i budsjettet ved etablering - på samme måte som selskapet budsjetterer med programvare, ansatte og leielokaler. Her bemerkes det at en lovpålagt garantistillelse (les: forpliktelse og kostnad) bør prioriteres foran øvrige kostnader.

iv) Egenkapitalen til RGF bør i alle tilfeller økes betraktelig. Et av de største tapene RGF har lidt er rundt 2-3 MKR (grunnet uriktige opplysninger fra arrangøren). Fondets egenkapital tåler kun noen få slike. Det er ikke holdbart når man har ca 700 medlemmer, og man har tidligere hatt ca 900 medlemmer. Det er hensiktsmessig i det lange løp å ha høyere gebyrer ettersom egenkapitalen styrkes. Det er imidlertid formålstjenlig at egenkapitalen økes betydelig med statlig innskudd, så fremt det er juridisk sett mulig. Hva gjelder økte gebyrer for øvrig er dette kommentert i punkt 2.2.

v) RGFs hjemmel til å redusere garantinivå bør trolig utvides, men her må garantien alltid dekke samtlige forskuddsbetalinger. Det vil dermed være krevende å gå langt under det nivået som beregningen etter formelen legger opp til. Det bør imidlertid kunne gis større adgang til å gi fritak til arrangører som kun arrangerer leilighetsvis, slik at man da ikke faller innunder pakkereiselovens bestemmelser om garantiplikt. Vi har pr. brevets dato noen medlemmer som arrangerer venn-/venninneturer til utlandet en gang i året, og det er nærliggende å tenke seg at disse ikke bør falle innunder garantiplikten loven stiller krav om.

vi) Det bør forskriftsfestes at RGF kan redusere garantikravet dersom hjemreisene består også etter konkurs. Eksempler på dette kan være en cruise hvor båten i alle tilfeller returnerer hjem (så fremt den ikke blir tatt i arrest), flytur er ikke inkludert i pakken eller at man har IATA-forsikring på flyturene.

vii) RGF mener at et større lov- og forskriftsfestet dokumentasjonsbehov er formålstjenlig. Vi støtter endringen som er foreslått av RGU i pakkereiseforskriften § 2 andre og tredje ledd.

Oppsummert bør fremtidige justeringer bygge på følgende faktorer:

- Forutsigbarhet og felles regelsett (formel) for alle medlemmer, uavhengig av størrelse.
- Alle økonomiske faktorer hensyntas i beregningsmodellen, herunder
 - o Formel: Betalingsprosedyrer (hvor lenge før avreise innkreves depositum og sluttvederlag, hvor lenge sitter selskapet med reisendes penger), antall passasjerer, estimert omsetning, nåværende forskuddsbetalingsnivå, estimert forskuddsbetalingsnivå og hjemreiser
 - o Selskapets økonomiske forhold (skjønnsmessig)
 - o Positiv/negativ egenkapital (hovedregel om positiv egenkapital, skjønnsmessig mulighet for å gjøre unntak)
 - o Bedre dokumentasjonsflyt mellom arrangørene og RGF

I det følgende skal vi gjennomgå vår konklusjon, samt fordeler og ulemper ved begge modellene:

2.1.2 Innspill til Modell 1

Konklusjon

RGF støtter opp om å forsterke dagens ordning og at man velger modell 1 for fremtidens fond. RGF har fungert tilfredsstillende siden 1982 med dagens modell. Særlig har RGU påpekt hvordan ordningen har fungert godt de siste år og under pandemien.

En kvalifisert helhetsvurdering hvor fordeler veies opp mot ulemper taler for et mer ressurssterkt fond med flere ansatte. Denne løsningen vil som et utgangspunkt være den mest tidsbesparende, kostnadseffektive og formålstjenlige løsningen. Modell 1 er i det vesentlige allerede implementert. Det bør legges en plan for hvordan en kan finansiere en noe større arbeidsstokk, samtidig som egenkapitalen i fondet økes betraktelig.

Videre styrkes konkursvernet til de reisende dersom beregningsmodellen endres fra en sjablongberegning til en formel som gjelder for samtlige arrangører.

Etter vår vurdering vil økning av gebyrer tillate at fondet består i det minste av fire medarbeidere inkl. forretningsfører. Dette vil føre til en sikrere ordning, kontinuitet og raskere saksbehandling.

Fordeler ved Modell 1

Modell 1 har fungert godt siden stiftelsen 1982

Dagens modell har eksistert og fungert tilfredsstillende siden 1982. Det er i seg selv et tungtveiende argument når man vurderer å endre hele ordningen. Modellen har imidlertid ikke blitt satt på prøve før pandemien. RGF opplevde svært få konkurser før mars 2020. De siste årene har RGF forbedret sine rutiner og beregningsmetoder ved å innhente mer dokumentasjon. Nå tar man høyde for betalingsprosedyrer, faktiske og estimerte forskuddsbetalinger, selskapets økonomiske forhold og omsetning. Svakheten har vært at de mindre og mellomstore aktørene blir vurdert etter en sjablongberegning som ikke gir et tilstrekkelig garantinivå.

Dagens ordning gir et bedre vern enn et kollektivt fond – innføring av felles formel

Modell 1 betyr at man forbedrer visse aspekter ved dagens etablerte ordning. Det avgjørende er at dagens ordning har fungert tilfredsstillende og gitt et relativt godt konkursvern for de reisende. Etter en helhetsvurdering har vi kommet til at individuelle garantier gir et bedre vern ettersom de større medlemmers konkurs ikke fører til uttømmelse av et kollektivt fond. Konkursvernet forsterkes ytterligere dersom man endrer beregningsmodellen. Vårt forslag er å bruke formelen for samtlige medlemmer. Det viktigste er å ha en formel som tar utgangspunkt i omsetning, betalingsprosedyrer, nåværende forskuddsbetaling, antall reisende og hjemreiser.

En slik tilnærming har lenge vært ønsket av RGF, da det vil gi et mer reelt bilde av fondets eksponering, som igjen vil resultere i et mer korrekt garantinivå. Fondet har overfor RGU påpekt risikoforhold ved dagens beregning for små og mellomstore aktører, hvor man kun opererer med et gjennomsnitt av tre sammenhengende høysesongsmåneder. Et gjennomsnitt tar ikke høyde for lange betalingsprosedyrer, forskuddsbetalingsnivå, sesongvariasjoner, antall reisende eller hjemreiser.

Formelen som brukes i dag er relativt godt, og vil ta hensyn til de ovennevnte faktorer.

Økte gebyrer fører til tryggere og raskere saksbehandling

Det er en kjensgjerning at RGF er Europas minste reisegarantifond, tett etterfulgt av Sveits med 2,5 årsverk. Økte gebyrer vil medføre at RGF kan bestå av minst fire (4) medarbeidere inkl. forretningsfører. Dette vil føre til tryggere og raskere saksbehandling, også ved ferieavvikling og sykdomstilfeller.

Økt egenkapital

Dagens gebyrnivå er lavt. Det koster mindre enn et alminnelig treningsmedlemskap å være medlem for små og mellomstore pakkereisearrangører. En kan også argumentere med at konkursvernet til de reisende styrkes dersom RGFs egenkapital økes ved å innføre nye gebyrsatser. For det første vil fondet mer midler å ta av dersom garantien ikke er tilstrekkelig. For det andre vil konkurstravene kunne behandles raskere med flere arbeidere.

Kostnaden fordeles «rettferdig» på alle medlemmer, da modell 3 vil i stor grad finansieres av de fem (5) største medlemmene.

Egne regler for reduksjon av garantinivå og hjemreise

Dersom det blir gjort endringer i RGFs hjemmel til å redusere garantinivå vil det kunne føre til mer effektiv saksbehandling. Dette kan etter hvert bli en kostnadsbesparende faktor for arrangørene.

I tilfelle hjemreisekomponenten i formelen i forskriftens § 3 annet ledd justeres kan det gi RGF mulighet til å foreta en mer helhetlig vurdering av eksponeringen ved ev. insolvens mtp. kostnader for hjemreise.

Ulemper ved Modell 1

Overordnet

Økning i garantisum og gebyrer vil kunne medføre økte utgifter for arrangørene. Det er «på godt og vondt» opp til dem hvordan de vil dekke disse utgiftene; som økte utgiftsposter eller eksempelvis ved å øke prisene mot forbrukerne.

Samme formel for alle arrangører

Forslaget om å benytte samme formel som i pakkereiseforskriften § 3 annet ledd jf. § 2 for alle arrangører kan medføre høyere garantibeløp for de små og mellomstore arrangørene. Dette vil i så fall kunne medføre økte kostnader for disse to «klassene».

Forslaget om at kalendermånedene som inngår i beregningen ikke behøver å være sammenhengende kan medføre økte garantibeløp for arrangørene. Dette kan imidlertid avhjelpes noe med sesongvariasjoner.

Minimumsgaranti for små – og nystartede arrangører:

Eventuelle regler om minimumsgaranti for små - og nystartede arrangører kan gi et misvisende bilde av RGFs eksponering ved ev. insolvens, da tapene kan bli større enn stilte reisegaranti. Nyetablerte selskap er en risikogruppe og bør ikke gis unntak fra garantivilkårene. Ved å foreta en systembetragtning er det vanskelig å se hvordan en slik unntaksregel kan være i tråd med lovens formål.

I tillegg vil en slik tilnærming kreve tettere oppfølging fra RGF. Spørsmålet som stilles er hvor lenge minimumsgarantien skal gjelde i så tilfelle. Videre må det drøftes hva som er skjæringstidspunktet for «nyetablert», dvs. hvor lenge faller man innunder en unntaksbestemmelse.

2.1.3. Innspill til Modell 3

Kort om hvordan vi har forstått Modell 3

Modell 3 innebærer endringer fra dagens modell, dvs. nåværende reisegarantiordning. I den foreslåtte modellen fordeles risikoen mellom to ordninger; individuelle garantier og et kollektivt fond. Arrangørene må fortsatt stille individuelle garantier, men disse settes lavere enn i dag og kan beregnes på ulike måter. Dette vil være ordningens «primærgaranti». Den gjenstående individuelle risikoen bæres av et kollektivt fond, som «sekundærgaranti».

RGU foreslår flere måter å redusere de individuelle garantiene på: For arrangører med over 10 MKR i omsetning per måned synes den foretrukne måten å være at komponent «X» i formelen i pakkereiseforskriften § 3 annet ledd halveres. Dette innebærer at kun halvparten av arrangørens garantipliktige omsetning i kalendermåneden med høyest omsetning tas med i beregningen. For arrangører med mindre enn 10 MKR i omsetning per måned, foreslår utvalget at en fortsetter å bruke beregningsmetoden i forskriften § 3 første ledd, men at dagens satser halveres.

Den gjenstående individuelle risikoen bæres av et kollektivt fond. Det kollektive fondet finansieres ved at arrangørene krever inn et bidrag fra de reisende for hver solgt pakkereise, som innbetales til fondet.

RGUs vurdering er at det kollektive fondet bør utgjøre på ca. 350 MKR, og at dette over syv år bygges opp ved bidrag per reise på 0,28 %. I oppbyggingsperioden stiller arrangørene først 100 % individuell garanti som i dag, men dette reduseres gradvis etter hvert som fondets kapital øker.

Konklusjon

Modell 3, med kollektivt fond, fungerer godt i teorien, men trolig ikke like godt i praksis. Ved å vurdere fordeler opp mot ulemper, ser vi at det foreligger tungtveiende grunner som taler imot en slik etablering av et kollektivt fond. Reisegarantifondet vil etter dette ikke kunne anbefale innføring av Modell 3.

Fordeler ved Modell 3

Lavere kostnadsnivå for små og mellomstore arrangører

Erfaringsvis er det de små og mellomstore arrangørene som opplever det som kostnadskrevende å få stilt garanti. De ville nytt godt av et kollektivt fond, da kostnadsnivået trolig ville gått betydelig ned for et stort antall medlemmer. Det ville gjort det enklere å etablere seg som pakkereisearrangør. Spørsmålet som må stilles er om det bør være særlig mye enklere å etablere seg som pakkereisearrangør, da det vil kunne resultere i at flere useriøse aktører inntar markedet.

Mindre risiko for garantister

Ved et kollektivt fond vil garantister stille med et betydelig mindre garantibeløp per pakkereisearrangør. Det medfører at den reelle eksponeringen minker, noe som kan ha en positiv innvirkning på garantistenes vilkår. RGF anser det som sannsynlig at garantister kan kreve mindre i månedlige/kvartalsvise gebyrer og mindre i sikkerhetsstillelse ved innføring av et kollektivt fond.

Det kan også medføre at flere tilbydere ønsker å komme seg på markedet hvis den reelle eksponeringen er lavere enn før.

Større mulighet for dekning av alle krav for de små og mellomstore arrangørene

Ved etablering av et kollektivt fond vil de minste og mellomstore aktørene som hovedregel ha full dekning for samtlige krav fremmet av de reisende. De fleste konkurs vil imidlertid gjøre et innhogg i det kollektive fondet, da de individuelle garantiene ikke kommer til å gi full dekning. I forbindelse med en mellomstor konkurs led RGF et tap på ca 2 MKR grunnet manglende opplysninger fra arrangøren. Da ble RGFs egenkapital svekket. Fondet, slik det er nå med egenkapital på 15 MKR, ville ikke tålt en konkursbølge. Med et kollektivt fond ville en alltid være sikret ved små og mellomstore konkurser, så fremt ikke insolvens inntreffer hundrevis av medlemmer samtidig. Det sistnevnte scenario er lite trolig per brevets dato. Se imidlertid punktet om ulempen ved større konkurser omtalt nedenfor.

Sikkerhet for fondets eksistens i mange tilfeller

Modell 3 kan gi en større sikkerhet for fondet, ved at RGF ikke behøver å ta midler fra fondets egenkapital dersom de individuelle garantiene ikke er tilstrekkelige til å dekke de reisendes forskuddsbetalinger. Et kollektivt fond vil trolig kunne garantere for fondets eksistens i mange tilfeller.

Ulemper ved Modell 3

Økt administrasjonskostnad vurdert opp mot besparelse ved lavere garantistillelse

Et negativt forhold er det økte kostnadsnivået for de største aktørene, som i praksis ender opp med det vesentligste av etableringskostnaden ved et kollektivt fond. En reduksjon av garantinivået vil, i flg. en av de «fem store», utgjøre mindre utslag på deres kostnadsnivå. For de større aktørene ville ikke en slik justering i garantistillelse ført til nevneverdige besparelser. Det som imidlertid ble trukket frem av en av de «fem store» var at Modell 3 ville gitt en årlig ekstrakostnad på 6,2 MKR grunnet økte administrasjonskostnader. Dette ble ansett som en betydelig kostnad i en lavmarginbransje. Administrasjonskostnaden ville vært langt større enn besparelsen ved å ha lavere individuelle garantier grunnet et kollektivt fond.

Modellen anses å være urimelig overfor de største aktørene, da de fem (5) største aktørene i stor grad vil finansiere det kollektive fondet, samtidig som de får betydelig økning i administrasjonskostnader. Modell 1 er en mer rettferdig løsning, hvor kostnadene fordeles på en mer formålstjenlig måte.

Risikoen ved et kollektivt fond

Et annet bekymringsverdig forhold er størrelsen på det kollektive fondet. I ett normalt år stiller hver av de største arrangørene et sted mellom 0,5 milliarder til 1,3 milliarder i reisegaranti i høysesong (juni-august). Det betyr at hvert av selskapene har etablert et individuelt og - trolig – et tilstrekkelig konkursvern for sine reisende. Betydelig lavere nivå vil innebære at det kollektive fondet, som skal dekke ca 700 medlemmer, kan bli uttømt av én større konkurs. Dette skjedde i flere land grunnet Thomas Cook-konkursen, og senest ved TorpCo-konkursen i Danmark. Sistnevnte fond, Rejsegarantifonden, tapte store deler av det kollektive fondet¹ i forbindelse med denne konkursen. I tilfelle dette hadde skjedd i Norge ville enhver etterfølgende konkurs da potensielt stått uten tilstrekkelig dekning.

Det må også tas i betraktning at i høysesong (juli) stiller arrangørene et sted mellom 3,5-4,3 milliarder kroner i reisegarantier. En halvering her ville ført til samlet garantinivå på ca to (2) milliarder kroner, og et kollektivt fond på ca 350 MKR. RGF ville hvert år i høysesong hatt ca 1-2 milliarder kroner i udekket eksponering. Dette kan ikke anses som en formålstjenlig løsning.

¹ Mottatte opplysninger fra forretningsfører i Danmark viser til at over 100 MDKK gikk tapt.

Videre må en da spørre seg hvem som har ansvaret for å bygge opp det kollektive fondet på nytt dersom en større konkurs uttømmer opparbeidede midler, hvis det i første omgang tar syv år.

Administrasjon - Reisegarantifondet

I alle tilfeller vil Modell 3 innebære en del administrative utfordringer. Ved å organisere det kollektive fondet som et offentlig forvaltningsorgan ville det likevel ikke resultert i færre administrasjonsoppgaver for RGF. Beregningene ville vært de samme for arrangørene, selv om beløpene er mindre. I tillegg måtte man trolig ført en eller annen form for tilsyn med at arrangøren oppfyller vilkårene hos det kollektive fondet.

Dersom mandatet til RGF hadde blitt utvidet til også å administrere det kollektive fondet, ville det trolig medført et nærmest like stort verv som RGF som sådan er i dag. Ettersom det fremmes forslag om å ha minst fire (4) medarbeider inkl. forretningsfører i RGF, ville et slikt oppdrag krevd minst det dobbelte av arbeidsstokken. I tillegg må det kontrolleres om det foreligger finansregulatoriske eller andre juridiske hindre for en slik utvidelse. Vi er kjent med at det kollektive fondet er en del av visse reisegarantifond i utlandet, og dermed også under ansvaret til de som har oppdraget, uavhengig om fondet er organisert som en offentlig eller privat ordning.

Administrasjon – arrangører

Aktørene RGF har vært i kontakt med anså den praktiske håndteringen av avgiften som en vesentlig problemstilling. Det ble da stilt følgende spørsmål:

- Skal avgiften ligge innbakt i prisen eller som spesifikt tillegg som kommer frem mer som et «kredittkortgebyr» på slutten av bookingdialogen
- Hva skjer om kunde gjør endringer – skal gebyr som ble beregnet prosentvis øke i takt med endringene som blir foretatt av den reisende
- Hva skjer ved avbestilling? Skal beløpet beholdes som en form for forsikringspremie? Krever det en egen hjemmel?
- Hvordan skal en slik oppfølging gjøres i praksis? Alt av forskuddsbetalinger skal som et utgangspunkt dekkes av reisegarantien.
- På hvilken måte og til hvilket tidspunkt skal arrangørene overføre avgiften til fondet? Fortløpende, innen visse milepæler eller etter avreise? Hvordan skal dette kontrolleres da det brukes titalls - om ikke hundrevis - av ulike tilnæringsmåter fra hobbybaserte til profesjonelle løsninger.
- Hvordan skal midlene administreres hos arrangøren, da bostyrer har beslagsrett i alle formuesgoder hos arrangøren?
- Hvor trekker man skjæringstipspunktet – en rekke aktører har flere hundre millioner inne i forskuddsbetalinger ved fondets etablering. Er det først fra fondet er etablert og ved nye salg, eller gjeldet det også forskuddsbetalinger som er eksisterende (f.eks depositum er innbetalt før fondets etablering, mens sluttvederlag kommer inn i etterkant)
- Endelig er det et spørsmål om ressurser - er det å forvente at de større aktørene må ansette egne medarbeidere for å administrere, forvalte og utbetale avgiftene?
- Hva skjer dersom det skulle forekomme flere større konkurser samtidig, ev. under oppbyggingen av det kollektive fondet, og fondet ikke er tilstrekkelig til å dekke alle de reisendes forskuddsbetalinger? Mulig at vernet for de reisende da vil bli svakere enn ved modell 1.

Enda et fond å forholde seg til?

Det har også vært uttrykt bekymring for om det skal etableres et kollektivt fond med egne bestemmelser, rutiner og frister for rapportering. Med andre ord, skal arrangøren måtte forholde seg til enda et kontaktpunkt, og hvordan skal i så fall samarbeidet med RGF og det nye fondet være.

2.1.4. Innspill til forslagene om endringer av administrativ karakter

Gebyrer

Pakkereisearrangører er etter pakkereiseforskriften § 1, jf. § 8 pliktig til å betale inn årsgebyr samtidig med garantistillelsen første året, og deretter skal det betales innen 1. desember hvert år. Det minnes innledningsvis om at RGF har ca 200 færre medlemmer enn før pandemien. Medlemstallet per i dag er ca 700.

I medhold av pakkereiseforskriften § 15 kan RGF foreslå andre gebyrsatser dersom fondets egenkapital avviker fra forskriftspålagte nivå på 15 MKR. Forslaget skal sendes til Barne- og familiedepartementet innen 1. oktober før driftsåret.

Forslaget skal være godkjent av departementet før RGF kan innkreve nye gebyrer.

Det vises til RGFs brev til BFD av 18. september 2020, hvor det i brevets punkt 4 ble fremsatt forslag om endring av årsgebyrer til RGF. Forslaget innebar en økning av gebyrsatsene, samt innføring av en ny gebyrklasse.

I brev fra BFD av 4. november 2020 ble ovennevnte forslag avslått. I forbindelse med denne høringsuttalelsen kommenteres RGUs forslag om prosentuell gebyrsats, i tillegg til at RGF fremsetter et eget forslag.

RGUs forslag om prosentuell gebyrsats basert på omsetning (proporsjonal gebyrfastsettelse)

RGF er ikke fremmed for at gebyrordningen omgjøres til en prosentuell beregning av omsetningen, herunder en proporsjonal gebyrfastsettelse. Fondet støtter imidlertid ikke at de største aktørene skal i det vesentlige finansiere ordningen. Rent administrativt er det ofte mer arbeid med de små og mellomstore aktørene. De største aktørene er vel kjent med ordningen, tallmaterialet som skal fremlegges, samt våre kalkuleringer. Det har per i dag ikke forekommet spørsmål eller klager på det endelige vedtaket fra de største aktørene. Med de små og mellomstore aktørene går det betydelig med tid til å innhente dokumentasjon (tallmateriale), gi veiledning, samt begrunne de vurderinger som er foretatt i forbindelse med vedtaket.

RGU har i pkt. 4.1.2 illustrert en mer proporsjonal gebyrfastsettelse, se side 196. Det er her tatt utgangspunkt i alle klassene, hvor de største aktørene skulle ha innbetalt gebyrsats på 0,07 %. Dersom man stiller 100 MKR i garanti, ville gebyret vært på kr 100 000. Dersom det er tenkt at man beregnet 0,07 % av det høyeste garantibeløpet som stilles, må man ta i betraktning at de største medlemmene stiller rundt en milliard i garanti. I et slikt tilfelle ville de største aktørene betalt mer enn ti ganger av dagens gebyrbeløp. Det kan ikke anses som en rimelig eller god løsning. RGU begrunner dette med at 70 % av pakkereisene blir solgt av de største aktørene. Dette er i og for seg riktig, men det forholdet må hensyntas i beregningene av garantiene – ikke gebyrene. Det er riktig at største må betale mest, men det er de små og mellomstore aktørene som anses mest krevende rent administrativt. Dermed må disse gebyrene økes mest proporsjonelt, ref. neste punkt om RGFs forslag.

Gebyrene er i dag den eneste inntekten RGF har. Nivået er direkte avgjørende for antall medarbeidere som kan jobbe med fondets arbeid, noe som da spiller en viktig rolle for saksbehandlingstempo. Det påpekes her at gebyrnivået for pakkereisearrangørene må anses som meget lavt ved at de første to første klassene er hhv. kr 2500 og kr 3500 per år.

RGFs forslag – økte gebyrer – ny gebyrklasse

RGF foreslår med dette en endring i årsgebyrsatsene, jf. pakkereiseforskriften § 15. Endringsforslagene er innsendt rettidig både etter pakkereiseforskriftens bestemmelser, samt fristen for høringsuttalelsen. Endringen foreslått er lik den fra 18. september 2022, med endring av tallmaterialet ettersom fondet har mistet ca 200 medlemmer.

Dagens bestemmelse i § 8 lyder som følger:

Næringsdrivende skal innbetale et årsgebyr til Reisegarantifondet på

- kr 2 000 om de stiller under kr 250 000 i reisegaranti
- kr 3 500 om de stiller fra og med kr 250 000 til og med kr 1 000 000 i reisegaranti
- kr 10 000 om de stiller fra og med kr 1 000 001 til og med kr 100 000 000 i reisegaranti
- kr 70 000 om de stiller over kr 100 000 000 i reisegaranti

Det utgjør følgende (omtrentlig) inntekt for RGF i 2022:

	Garantinivå	årsgebyr	antall medlemmer	beløp RGF per år
klasse 1	0-250'	kr 2 000	Ca 240	kr 480 000
klasse 2	250'-1MKR	kr 3 500	Ca 300	kr 1 050 000
klasse 3	1MKR-100MKR	kr 10 000	Ca 150	kr 1 500 000
klasse 4	100MKR +	kr 70 000	Ca 5	kr 350 000
		Samlet årsgebyr		kr 3 380 000
		Antall medlemmer	Ca 695	

RGF har med andre ord mistet i underkant av 1 MKR i gebyrinntekter sammenlignet med 2019-tall.

Gebyrsatsene bes økt til følgende nivå for driftsåret 2023, med betalingsfrist 1. desember 2022:

	Garantinivå	årsgebyr	antall medlemmer	beløp RGF per år
klasse 1	0-250'	kr 4 000	240	kr 960 000
klasse 2	250'-1MKR	kr 7 000	300	kr 2 100 000
klasse 3	1MKR-10MKR	kr 20 000	130	kr 2 600 000
klasse 4	10-100MKR	kr 40 000	20	kr 800 000
klasse 5	100MKR +	kr 100 000	5	kr 500 000
		Samlet årsgebyr		kr 6 960 000
		Antall medlemmer	ca 695	

RGF foreslår etter dette økning av gebyrsatsene, samt innføring av en ny gebyrklasse. Dette skyldes at dagens «klasse 3»/bokstav c omfatter et for stort spenn av medlemmer. Fremmet forslag tar høyde for dette.

Endringen vil på kort sikt sikre at RGF kan øke antall saksbehandlere. RGF har ingen andre inntekter, med unntak av kr 100 000 ekskl. mva. for å innkreve gebyrer for Klagenemnda. Videre vil dette bygge opp fondets egenkapital, som kun er stort nok til å dekke noen få konkurser.

Endringene utgjør ca. 3,5 MKR mer i gebyrinntekter med dagens medlemsmasse – en medlemsmasse som har minket med ca 200 medlemmer i løpet av pandemien. I tillegg er det fortsatt mange medlemmer som enten ikke er betalingsdyktige eller viser manglende betalingsvilje.

Foreslått endring vil gi anledning til å ansette flere medarbeidere som kan ha hver sine ansvarsområder, sikre kontinuitet ved ferieavvikling og sykdom, samtidig som fondets egenkapital styrkes.

Bakgrunnen for et slikt forslag er å sikre kontinuitet. Per brevets dato ligger alt av ansvaret på forretningsfører. Det er nødvendig å ha budsjett for flere saksbehandlere, slik at arbeidet ikke stanser opp ved ev. sykdom eller annet hos forretningsfører. Reisesegarantiutvalget har konkludert med at ordningen fungerer godt, men vi er enige i at en ordning av denne størrelse bør ha flere medarbeidere.

I Sverige og Danmark, hvor antall medlemmer ikke er vesentlig større, er det et sted mellom 8-15 medarbeidere fordelt på ulike avdelinger.

RGF ser for seg at fondet bør til enhver tid ha minst fire (4) medarbeidere inkl. forretningsfører. Dette får man enkelt til i et advokatfirma, så fremt man har budsjett til å ansette flere.

Navn på stiftelsen

Det er korrekt påpekt av RGU at det foreligger en form for spenning mellom Reisesegarantifondet og den økonomiske realiteten. RGF har ikke sterke meninger om forslaget «Reisesegarantiforvaltningen». Det viktigste er trolig å ha forkortelsen «RGF» også i fremtiden, da dette er godt innarbeidet i markedet.

Dersom Modell 3 blir innført, da er trolig Reisesegarantifondet en mer korrekt betegnelse.

Saksbehandlingsfrister

RGF er enig i med utvalget om at saksbehandlingstempo er viktig, og i likhet med RGU påpekes det at ressurser er den avgjørende faktoren. I det store bildet har RGF alltid levert raske svar så vel til reisende, arrangører som departement. Saksbehandlingsfrister vil trolig ikke slå godt ut for de reisende, arrangører eller ordningen som en helhet. Dette bør først vurderes etter en ev. oppbemanning.

Organisering av ordningen: Privat stiftelse eller offentlige organ

RGF støtter utvalgets konklusjon om at ordningen ikke bør endres kortsiktig, og det gis noen suppleringer i det følgende.

Det er en kjensgjerning at RGF har fungert tilfredsstillende siden stiftelsen i 1982. Stiftelsen har vært drevet av advokatkontorer i Ålesund, Stavanger og Oslo. Det har vært vanlig å ha forretningsføreroppdraget i 10-19 år, noe som har gitt forretningsførerne bred erfaring, kjennskap til selskapenes historikk og kontinuitet. Det har også resultert i internasjonal anerkjennelse.

Det synes også at medarbeiderne har ofte jobbet nærmest like lenge med oppdraget som forretningsførerne.

Det positive med dagens forretningsførerkontor er at det foreligger spisskompetanse innen konkursrettslige spørsmål både i styret (styreleder) og hos forretningsfører (både hos forretningsfører selv og bostyrerne på vedkommende advokatkontor). For øvrig er så vel forbrukerne som

pakkereisearrangørene representert i styret ved en forbrukerjurist og en representant fra «en av de fem store».

Det er flere fordeler ved å la et advokatkontor ha dette administrative vervet. For det første sitter man i dag med spisskompetanse innen det relevante feltet. Man må ikke sende ut juridiske spørsmål til eksterne kontor, selv om man også har den muligheten ved behov. Man har tidligere benyttet seg av eksterne advokater for å få en «second opinion».

For det andre er forretningsføreroppdraget et dynamisk oppdrag som er mer en livsstil enn arbeidsdager med vanlig kontortid. Eksempelvis under Thomas Cook-konkursen og pandemien har det gått hundrevis av timer utenom kontortid til oppdraget. Dette har vært gjort innen de budsjetter som har vært gitt.

For det tredje er det enklere å oppbemanne etter behov på et advokatkontor. Det er mulig å ha faste medarbeidere i 100 %-stilling med vervet, samtidig som det er adgang til å engasjere ad hoc-bistand i forbindelse med f.eks. større konkurser. På et advokatkontor med noe størrelse vil man også kunne internt ha kunnskap om andre rettsområder, uten at det må settes ut som eksterne tid- og kostnadskrevende oppdrag. Dette er godt dekket ved dagens forretningsførerkontor. En slik frihet ville en ikke hatt ved et offentlig organ.

For det fjerde er det enklere å gjøre større teknologiske fremskritt på et advokatkontor enn i det offentlige. Da forretningsføreroppdraget ble overtatt av Advokatfirmaet Nova DA ble det mottatt 72 pappesker med fysiske dokumenter. Per denne uttalelsen finnes kun garantiene i originale dokumenter mens alt annet er digitalisert. I tillegg er det lagd egne skreddersydde databaser til fondets arbeid. Endelig kan det nevnes at RGF opererer med markedsledende automasjonsverktøy som bidrar til at vedtak og andre brev blir utarbeidet i et betydelig raskere tempo enn tidligere. Det antas at slike digitale omveltninger ikke hadde vært mulig på tre år i det offentlige.

3. Øvrige forhold som bør vurderes i forbindelse med ev. lov- og forskriftsendring

3.1 Innledning

RGF benytter anledningen til å belyse viktige temaer som bør avklares med fremtidig lov- og/eller forskriftsendring.

3.2 Krav som oppstår grunnet insolvens og avbestilling grunnet andre forhold

Pakkereiseloven slik den lyder i dag sikrer tilbakebetaling av alle forskuddsbetalinger for pakkereiser som ikke blir levert som følge av insolvens hos pakkereisearrangøren. I disse tilfellene sitter den reisende med et gyldig reisedokument, men reisen blir avlyst når det åpnes konkurs hos selskapet. Disse refusjonskravene faller innunder den dekningsadgangen reisegarantien gir etter pakkereiseloven § 43.

Under pandemien måtte alle arrangører avlyse sine reiser grunnet reiserestriksjoner. Flere av arrangørene gikk senere konkurs, hhv. i enten 2020 eller 2021. Når pakkereisen ble avlyst grunnet pandemien satt den reisende igjen med et udekket refusjonskrav når selskapet senere gikk konkurs. Da var spørsmålet om reisende som fikk reisen avlyst grunnet pandemien i forkant av konkursen hadde en annen rettslig stilling (forringet konkursvern) enn de som fikk reisen avlyst på grunn av konkursen.

Refusjonskrav som oppstår med bakgrunn i andre årsaker (som f.eks. pandemi), og som inntreffer før insolvens, vil etter en snever ordlydsfortolkning ikke dekkes etter dagens bestemmelse.

Det bemerkes at de fleste reisegarantiordninger i Europa tolket insolvensvilkåret strengt, og nektet å dekke refusjonskrav som oppstod i forkant av konkursen. Det ble argumentert med at dersom avlysning skjer på bakgrunn av andre forhold enn insolvens vil pakkereiseavtalen heves og kravet transformeres til et alminnelig pengekrav. Pengekravet faller utenfor reisegarantiordningens tiltenkte formål. Kravet må i et slikt tilfelle anmeldelse konkursboet og være gjenstand for ev. dividende ved utlodning i konkursboet.

Det bør i fremtidig lovgivning gjøres en konkret og bevisst avklaring om hvilke tilfeller som faller innunder konkursvernet som loven oppstiller, herunder om insolvens er eneste dekningsutløsende faktor. I tillegg må det vurderes tilfeller hvor selskapet de facto er konkurs ved avlysning, selv om konkurs åpnes først senere. Det er etter vår vurdering vanskelig å tenke seg et formålstjenlig og fullgodt alternativt til insolvensvilkåret. I så fall må man komme til et standardisert skjæringstidspunkt som i seg selv vil være vanskelige å praktisere. I alle tilfeller kan en slik bestemmelse ikke bære preg av en skjønsmessig vurdering.

RGF understreker viktigheten av å få løst dette tolkningsspørsmålet ved en fremtidig lov- og/eller forskriftsendring.

3.3 Voucher/gavekort/tilgodelapp

Ved en ev. lov- og/eller forskriftsendring bør det inntas en bestemmelse om vouchers/gavekort/tilgodelapp skal falle innunder reisegarantidekningen. Videre bør det da hjemles om ev. grensdragning mellom vouchers, gavekort og tilgodelapp, herunder også om det er forskjeller mellom «generiske» og «spesifiserte» gavekort.²

Vouchers:

Problemstillinger som oppstår er følgende:

- Skal vouchers dekkes av reisegarantien som sådan, uavhengig av tidsperiode?
- Skal voucheren være begrenset til pakkereiser, eller skal også generiske vouchere dekkes?
- Hvis voucher skal dekkes, skal disse dekkes i en tidsbegrenset periode?
 - I så fall hvilken tidsperiode
- Er det gavekortets verdi eller opprinnelige pakkereiseverdi som legges til grunn?

Etter vår vurdering er dette viktige spørsmål å få avklart ettersom mange reisende fikk tilbud om vouchere under pandemien. De reisende må ha mulighet til å foreta et bevisst valg. Det er av stor betydning for forbrukerne å vite om de sier fra seg en mulig konkursbeskyttelse ved å velge voucher fremfor refusjon. Vi antar at dersom de reisende i dag i det hele tatt har et bevisst forhold til spørsmålet, legger de fleste til grunn at de ikke endrer sin rettighetssituasjon ved å velge voucher.

Etter nærmere vurdering bør vouchers dekkes av reisegarantien som er stilt frem til voucheren eventuelt brukes til å kjøpe noe annet enn en pakkereise (f.eks. enkeltstående hotellopphold eller flyreise). Det er et overordnet prinsipp at alle pakkereiser skal være dekket av garanti, og først ved kjøp av andre ytelser vil det etter vår vurdering skje en transformasjon som ikke lenger knytter det utestående beløp direkte til en forskuddsbetaling av pakkereiser.

² Etter vårt syn er et «generisk» gavekort et pengebeløp du kan benytte deg av for å kjøpe alle tjenester en reiseoperatør tilbyr. I et mer spesifisert – kall det gjerne «øremerket» - gavekort vil uttrykkelig stå at pengebeløpet kan brukes til handel av pakkereise(r).

I de tilfeller hvor selskapet har lagt til en «bonus» på toppen av det som opprinnelig er betalt av kunden dekkes ikke dette³.

Gavekort

Det finnes scenario hvor person A kjøper person B et gavekort. Spørsmål som da må besvares er om det må være spesifisert om gavekortet er øremerket pakkereiser eller om generiske gavekort (som kan brukes til hva som helst i nettbutikken) også dekkes under reisegarantien.

Etter vårt syn bør gavekort som er uttrykkelig tiltenkt pakkereiser dekkes av garantien, mens generiske gavekort faller utenfor. Deretter må en se på situasjonen hvor den reisende hadde en pakkereise, men som ble gjort om til et gavekort. Skal det da foreligge adgang til å kreve dekning hos RGF ettersom pakkereisen nå er gjort om til et generisk gavekort, dvs. et pengekrav.

3.4 Dekning av lengre studiereiser

Det ble under pandemien åpnet en mellomstor konkurs som i stor grad gjaldt dekning av lengre studiereiser. Samtlige krav som gjaldt studiereiser over tre måneder ble avslått av fondet – også under daværende kompensasjonsordning. Dette ble begrunnet med at langvarige opphold ikke ble ansett som pakkereiser (feriereiser). Arrangøren synes å ha hatt samme forståelse, da samtlige avtaler ble inngått med opplysninger om at reisende ikke var dekningsberettiget hos RGF ved ev. konkurs.

RGF er av den oppfatning at dette er korrekt rettsanvendelse, men anser det som formålstjenlig at pakkereiselovens bestemmelser om «pakkereiser» suppleres med en legaldefinisjon angående studiereiser over en viss lengde. Det påpekes i den anledning at praksisen i Norge bygger på nordisk og europeisk praksis rundt grensdragningen mellom en pakkereise og «lengre opphold».

3.5 Regress

Det anses som viktig at det foretas en grundig vurdering om kredittkortforetak kan fremme regresskrav overfor RGF.

RGU har tatt opp forholdet om regress i sin rapport. Det er kommentert at det trolig ikke vil være korrekt rettsanvendelse dersom en skal tolke rettskildebildet slik at kredittkortforetak kan fremme regresskrav overfor RGF. RGF er enige i vurderingen, og gir suppleringer i det følgende etter nærmere undersøkelser.

Hendelsesforløpet i en slik sak er at en pakkereisearrangør går konkurs. De reisende som hadde refusjonskrav mot selskapet fremmer kravet enten overfor RGF og/eller kredittkortforetaket. Kredittkortforetaket dekker kravet under bestemmelser gitt i finansavtaleloven. Deretter fremmer kredittkortforetaket regresskrav overfor RGF for dekket beløp. Kredittforetaket anfører at de har dekket en forpliktelse RGF opprinnelig hadde etter pakkereiseloven.

Utgangspunktet etter relativt enkelt etter norsk rett; den som har dekket en annens forpliktelse har regresskrav i behold mot opprinnelig skyldner. I den forbindelse suppleres det med at en ev. avskjæring av regressadgangen krever særskilt hjemmel, jf. blant annet Rt. 2010 s. 664. På et overordnet nivå er det ovennevnte korrekt rettsanvendelse, men etter en konkret helhetsvurdering vil dette nok ikke gjøre seg gjeldende i RGF-sakene. Grunnlaget for et slikt syn fremgår allerede av utgangspunktet, hvor det fremgår at man har regressadgang så fremt man har dekket *en annens forpliktelse*.

³ Under pandemien ga en rekke pakkereisearrangører 10-20 % merverdi til den reisende dersom de aksepterte voucher.

I saken her vil «*en annens forpliktelse*» ligge hos arrangøren. Det er våre medlemmer (les: pakkereisearrangører) som er primærkildene til refusjon av forskuddsbeløpet idet det er de som mottar forskuddsbetalingene fra de reisende.

Et slikt syn støttes også av all rettspraksis som foreligger, da vurderingene som hovedregel tar utgangspunkt i hvem som har, eller hadde hatt, den oppriinnelige forpliktelsen. I de fleste avgjørelser omhandler tvistene regresskrav hvor et forsikringsselskap dekker kravet som et annet forsikringsselskap ville ha dekket etter samme vilkår. Alternativt vises det til at en fagkyndig må dekke de kostnadene selger måtte dekke i første omgang. Det er likevel tale om samme forpliktelse i sakene der, noe som ikke er tilfellet her.

Hovedformålet med pakkereiseloven er å ivareta forbrukernes rettigheter, samt regulere pakkereisearrangørens forpliktelser. Det synes imidlertid å være en misoppfatning hos flere kredittkortforetak som bygger på at andre aktører, herunder arrangøren, også skal nyte godt av det forbrukervernet garantien etablerer. Det er en uomtvistet faktum at kredittkortforetakene har en avtale med arrangøren, noe som er forutsetningen for anvendelse av finansavtalen § 54 b. Loven oppstiller vilkår for kortreklamasjoner og andre typer refusjoner grunnet den inngåtte avtalen. Dersom NETS eller lignende aktører dekker slike krav, må en ev. anmelde fordringen i det respektive konkursboet som uprioritert fordring og avvente potensiell dividende.

Kredittkortforetak ønsker å legge avgjørende vekt på tolkningsresultatet av én setning i Prop. 54 L (2017-2018) på s. 81, som lyder:

«Dette innebærer at dersom Teller, som er innløser av kredittkorttransaksjoner, utbetaler til den reisende istedenfor å sende vedkommende til Reisegarantifondet, vil Teller kunne fremme regresskrav overfor Reisegarantifondet».

Unektelig ville et slikt tolkningsresultat isolert sett stått seg. Det er imidlertid sjeldent at en kan avgjøre komplekse prinsipielle spørsmål uten å foreta en konkret helhetsvurdering.

For det første må man på overordnet nivå vurdere regresshistorikken mellom RGF og de øvrige partene. Så vidt oss bekjent har RGF, siden stiftelsen ble etablert i 1982, ikke dekket noen regresskrav. Verken kredittkortforetak, forsikringsselskap eller andre aktører har fremmet krav, eller ev. fått medhold tidligere.

Det er etter dette vanskelig å se for seg at en slik regressadgang ville stått uberørt når det tilsynelatende er mange ulike aktører som kunne dratt nytte av en slik dekningsmulighet. RGF har også vært i kontakt med våre europeiske og nordiske kolleger så vel som medlemmene av EGFATT, hvor ingen hadde utbetalt et regresskrav. Det finnes med andre ord verken norsk eller europeisk praksis som støtter at kredittkortforetakene har regressadgang overfor den nasjonale reisegarantiordningen, med mindre nasjonal lovgivning eller avtaler legger opp til dette.

Problemstillingen er behandlet av Den Högsta domstolen i Finland (tilsvarende Høyesterett for forvaltningsrettslige tvister). Det ble det uttalt at de reisende kunne ha krevd dekning av det nasjonale reisegarantifondet, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, hvor selskapet hadde stilt individuell reisegaranti. Enkelte av de reisende valgte enten å sende krav til begge, eller kun til kredittkortforetaket, hvor sistnevnte hadde en forpliktelse til å behandle, samt utbetale kravene som innløser. Dette var hjemlet i Chapter 7, Section 39 (1) of the Consumer Protection Act.

Den finske retten viste korrekt til at formålet med EU-direktivet, samt nasjonal inkorporert lovgivning, var å etablere et forbrukervern. Retten uttalte i den anledning at kredittkortforetaket verken var en forbruker eller hadde trådt inn i kravet til forbrukeren, og var dermed ikke berettiget for dekning under stilte individuelle garantier. Det fremheves særskilt at loven ikke skal verne andre aktører, herunder

kredittkortforetak o.l. Retten henviste derfor kredittkortforetaket til konkursboet og nektet for regressadgang. Det bemerkes for øvrig at kredittkortforetaket tapte i alle instanser. En slik tilnærming vil etter vårt syn også være korrekt i Norge, da begge land er underlagt samme EU-direktiv. Etter ovennevnte rettssak ble det inntatt en egen hjemmel i finsk lovgivning som forbød kredittkortforetak i å fremme regresskrav mot den nasjonale reisegarantiordningen.

3.6 Retten til å ta opp lån

Det er i pakkereiseforskriften § 16 regulert at RGF kan ta opp lån for å dekke krav som ikke dekkes av de næringsdrivende garantistillelse og fondets egenkapital. Denne bestemmelsen anses lite praktisk anvendelig, da det ikke fremgår at staten stiller som garantist for lånet. I en krisesituasjon, slik som pandemien, ville RGF sannsynligvis ikke fått innvilget lån.

3.7 Hva faller innunder lovens begrep om «pakkereisearrangør» - ev. endring i garantiplikten

Ovennevnte problemstillingen kan ha minst to ulike tilnærminger. Man kan foreta en avgrensning om at B2B-salg og event-byrået ikke faller innunder lovens begrep «pakkereise». En annen tilnærming er å gjøre unntak fra garantiplikten. Etter RGFs syn bør det i hvert fall gjøres unntak fra garantiplikten for B2B-salg (salg mellom bedrifter) og for rene event-selskap. Pakkereiseloven er ment å etablere et forbrukervern. Fra et slikt ståsted er det vanskelig å forsvare dekning av refusjonskrav når et selskap har bestilt et julebord for sine ansatte i utlandet og ved konkurs skal selskapet få dekket sitt utlegg (refusjonskrav).

3.8 Endringer i forskriften

Etter det RGF erfarer ville det vært formålstjenlig å innarbeide bestemmelser for medlemmets «levetid» i pakkeforskriften, herunder regulere følgende forhold:

- Etablering av medlemskap
- Hva skal medlemmet innlevere av dokumentasjon ved etablering, underveis (rapportering) og ved terminering av medlemskap.
- At det må søkes om redusert garanti
- Hva skal til for å si opp medlemskapet
- Klarere regler om at manglende innbetaling av årsgebyr eller at medlemmet ikke stiller vedtatt reisegaranti anses som oppsigelsesgrunn

4. Avslutning

Vi håper det ovennevnte anses å gi et tilstrekkelig og tilfredsstillende grunnlag for den utbedte høringsuttalelsen. Ved behov for eventuelle suppleringer, utfyllende kommentarer, eller ved spørsmål kan undertegnede kontaktes.

Denne høringsuttalelsen er godkjent av styreleder i Reisegarantifondet.

Med vennlig hilsen
Reisegarantifondet

Aki Johannes Viitala

Forretningsfører

Dir: 416 50 321

E-post: firmapost@rgf.no